

Een en ander over de Oostelijke Pyreneeën, II

(vervolg en slot)

door Mr.D.Aten

Na ons langer verblijf te Villefranche zijn wij allereerst hogerop getrokken naar Mont Louis, op de rand van La Cerdagne. Gezien dat deze laatste de enige Zuid-helling van de Pyreneeën vormt op Frans gebied, en dat van de omringende gebergten drie grote rivieren hun oorsprong nemen, nl. de verder over Spaans gebied verlopende Sègre, de Oostwaarts stromende Têt, en de Noordwaarts stromende Aude, alle bekende klanken in de malacologische literatuur, waren mijn verwachtingen hoog gespannen. Het heeft niet zo mogen zijn. In het naaldbos nabij Mont Louis kon ik slechts een tweetal *Clausilia*'s bemachtigen, door Dr. Loosjes welwillend gedetermineerd als de natio *abietina* (Dupuy) van de subspecies *Clausilia rugosa pyrenaica* Charp., tot de species waarvan naar ik meen ook onze *Clausilia bidentata* te rekenen is. Van genoemde subspecies onderscheidt men van verschillende hoogteregionen enige vormen, als natio's aangeduid. Mijn *abietina*'s zijn wat glanzender en fijner gestreept dan onze *bidentata*'s, doen er overigens aan denken.

Het meest vermeldenswaard is wel de vondt van een tweetal *Vertigo substriata* in een vochtig bergweitje (+ 1800 m.) op weg naar de Pic de Tausse (2000 m.). Volgens Germain (1930) is zij slechts een enkele maal in Frankrijkesignaleerd.

Van de limaciden trof ik aan *Limax arborum* en *Agriolimax reticulatus*, van de arioniden *Arion subfuscus*, *hortensis* en een soort welke ik evenals de in Villefranche geziene exemplaren voor *rufus* en/of *ater* heb gehouden. Ik was bepaaldelijk op zwarte exemplaren uit, in de hoop *ater* te vinden; te Villefranche trof ik alleen roodbruine exemplaren aan zodat ik maar een enkel volwassen aandoend exemplaar met een kleinere volledigheidshalve heb meegenomen. Deze en de van Mont Louis en omgeving meegenomen zwarte exemplaren zijn alle door Dr. van Regteren Altena gedetermineerd als *Arion lusitanicus* Mabille,

autochthoon bekend van Portugal en de kust van de Middellandse Zee. Onder andere wordt Menton als vindplaats genoemd. Gezien het willekeurig oprapen van het materiaal, heb ik de indruk dat deze soort te Villefranche en stroomopwaarts tot en met Mont Louis en omgeving een doodgewone verschijning is. Ook in het nader te noemen Prats de Mollo ben ik veel soortgelijke dieren tegengekomen waarvan ik, tot mijn spijt achteraf, niets heb meegenomen. Arion lusitanicus vertoont een grote langwerpige zwelling boven de plaats waar penis en receptaculum seminis uittreden uit het atrium (zie QUICK: Proc.Malac.Soc. vol.29, 2 en 3, blz.93 e.v., voor de details).

Een lange wandeling, semi bergtocht, van Mont Louis over de Ermitage de Font-Romeu naar het lac de Pradeille en het kunstmeer en reservoir des Bouillouses (2000 m.), en van daar langs de Têt terug naar Mont Louis, leverde practisch niets op ondanks ijverig speuren bij tijd en wijle. Geen Abida, geen Chondrina, geen Ena was er te bekennen. Wel wat Arions, waarvan een enkel verzameld exemplaar tot lusitanicus bleek te behoren.

Ik wilde dan ook spoedig mijn geluk elders beproeven, en patris familia potestate zijn wij via Perpignan (de enige mogelijkheid per bus!) het ten Zuiden van het Canigou-complex gelegen West-Oost verlopende Techdal ingegaan naar Prats de Mollo. Waarmede mijn levenspartner zich achteraf geheel verzoend heeft. Het Techdal, dat als het warmste en droogste gebied van Frankrijk bekend staat, un climat vraiment africain, waar de plaatsjes en locale klederdrachten (voor zover gedragen, hetgeen niet opvallend is) catalaans heten te zijn, was heel wat vruchtbaarder terrein voor mij dan Mont Louis. Echter minder dan Villefranche.

Te Prats de Mollo (700 à 800 m.), weer een schilderachtig oud plaatsje met stadswallen, een Porte de France en een d'Espagne, als te Villefranche en Mont Louis, met ook een hoger gelegen verlaten vesting, trof ik o.m. aan: Abida polyodon, Cepaea hortensis en C.nemorialis, Helix aspersa, Helicigona lapicida, Hygromia limbata, Euomphalia strigella, Punctum pygmaeum, Acanthinula aculeata, Vertigo pygmaea, Vertigo spec. terwijl er voorts zeer talrijk op muren en wegbermen een grote Helicella rondkroop, welke ik voor cespitem houd.

Een tocht naar La Preste (1130 m.), gelegen aan het einde van het aldaar in het hooggebergte doodlopende Techdal, leverde o.m. de fraaie, slanke Abida affinis op. Zij kwam daar talrijk voor op een rotswand langs de grote weg even vóór het établissement Thermale, zelfs open en bloot bij brandende zon, in gezelschap van onder de karige rotsvegetatie zich bij zon schuil houdende Abida polyodon. Het is mij opgevallen dat ik Abida's in het Techdal uitsluitend heb aangetroffen op de enkele plaatsen waar ik kalk of marmeraders in het "oergesteente" aantrof.

Bij een bergwandeling in Zuidelijke richting naar de Col d'Arès vond ik in een poeltje en waterput op een 1200 m.hoogte een groot aantal Bythinella's, tesamen met Pisidium personatum.

Wij begonnen het eind van onze vakantie te ruiken en besloten nog enige dagen aan de kust door te brengen. Via Céret, alwaar een tijdlang Picasso en de zijnen de scepter hebben gezwaaid en blijkbaar onder sap alle slakken hebben verorberd, zijn wij naar Argelès sur Mer gegaan. Dit is gelegen aan het eind van de grote alluviale vlakte, welke de Roussillon vormt met ten Noorden van Perpignan de (zout)étangs, even voordat deze doodloopt tegen de in de zee met een steilkust onderduikende Zuidelijke Pyreneeënketen (les Albères). Deze laatste geeft dan naar het Zuiden het aanzijn aan de Côte Vermeille, met pittoresque plaatsjes als Collioure, Port Vendres, met een mooie weg langs de zee. Ter hoogte van Argelès is er nog een breed strand, alwaar zich een Argelès-Plage ontwikkelt. Wat Zuidelijker komt men in de rots. Met een en ander een omgeving, welke voor de liefhebber van de mariene mollusken ook een waar dorado is. Een even aftasten van de rots onder water leverde mij direct een aanzienlijk aantal nog ongedetermineerde soorten op. Toeristisch is de streek ook zeer de moeite waard, en voor wie aan enige onbedorvenheid (ook wat de prijzen betreft) de voorkeur geeft,

veel aantrekkelijker dan de zoveel meer geëxploiteerde Côte d'Azur.

Het wemelde er van Theba pisana en Eobania vermiculata; ik vermeld verder Caracollina lenticula en Cochlicella acuta (langs de Corniche), Helicella conspurcata en H. virgata, een kleine Helicella, welke ik aan de hand van Germain voor maritima houd zo het geen minor-vorm van virgata is, en Rumina decollata. De drie laatste soorten alleen van langs de Corniche. In een klein zoetwaterplasje vlak achter de plage niet ver van Argelès trof ik zodanig op onze Physa acuta, Bithynia tentaculata en Hydrobia jenkinsi gelijkende zoetwatermollusken aan, dat ik ze hieronder schaar. Hydrobia jenkinsi schijnt ook te Barcelona gesignaleerd te zijn. Te Argelès verzamelde ik Succinea's met het pfeifferi-genitaal.

Met deze duik naar, en ook in, de Middellandse Zee moest de terugreis worden aanvaard, waarbij de nacht te Narbonne werd doorgebracht. De buitenwijk hiervan leverde, behalve Theba pisana, Helicella virgata en H. conspurcata, Cochlicella acuta, Hyalinia draparnaldi en mooie, grote Rumina decollata, nog Trochoidea elegans op als voor mij nieuwe soort.

Het loflied der Pyreneeën is in velerlei toonaard aangeheven. Wie er ook malacologische geneugten wil smaken - men kan dit met grote verscheidenheid ook uitbreiden tot in het culinaire, naar uit een desbetreffende opmerking uit het Pyreneeënrelaas van de heer Kuiper wetenschappelijk is af te leiden -, kan ik een bezoek aldaar warm aanprijzen. Villefranche bepaaldelijk ook omdat het zo weinig prijzig was. Er is op ons gebied alleen al, heel wat meer te beleven dan uit deze, mijne regelen blijkt.